

JAARVERSLAG CHILD STUDY CENTER 2022

met onder meer:

- ➔ **OUDERTRAINING** 7
Kort en effectief kan samen gaan!
- ➔ **ONDERZOEK BINNEN DREAMS CONSORTIUM** 11
welke impact heeft COVID-19 op de mentale gezondheid van jeugdigen?
- ➔ **HOE HERKEN JE SELECTIEVE ETERS?** 15
Nieuwe e-learning interview ARFID
- ➔ **ALLE HENS AAN DEK** 23
Intensieve behandeling thuis en op school bij angst en dwang

INHOUD

3

Voorwoord

6

Opvallend

7-8

Promotie Rianne Hornstra PAINT-P:
ultrakorte oudertraining

9

PAINT-P kosten-effectiever dan reguliere
zorg?

10

Effectieve oudertraining bij de huisarts.
Kan dat?

11-12

DREAMS: onderzoek naar de gevolgen van
COVID-19 op de mentale gezondheid van
jongeren

13

Sociale cognitie bij meisjes met autisme

14

Behandeling op maat: welke factoren
voorspellen succes?

15

Selectieve eters: hoe herken je ze?
Nieuwe e-learning ARFID

16

Opvallend

17-20

Accare Opleidingen

21

Strafgevoeligheid bij jongeren met
anorexia

22

99gram werkt!

23-24

Ale hens aan dek bij intensieve
behandeling voor angst en dwang

24

Opvallend

5 Research Facts & figures

4 Opleidingen Facts & figures

25 Publicaties 2022

Vooraf

We kijken terug op een goed jaar waarin we alles op alles hebben gezet om nieuwe kennis te ontwikkelen en te delen. Dat is hard nodig! De kranten staan vol met berichten over jongeren die psychische problemen hebben. En wij merken dat ook. De vraag naar jeugd GGZ blijft onverminderd groot. En de jeugdigen die bij ons worden aangemeld hebben zorgvragen die steeds complexer lijken te worden. Daarom is er kennis nodig.

Kennis over effectieve behandelingen, voor kinderen met angst, met gedragsproblemen en met eet- en voedingsproblemen. Maar ook over hoe we in de toekomst moeten omgaan met de enorme vraag naar hulp bij opgroeien en opvoeden. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of en hoe we effectieve behandelingen ook in kunnen zetten in de huisartsenpraktijk. Zodat straks - voor een deel van de jeugdigen - een verwijzing naar de specialistische zorg niet meer nodig is.

Ouders en kinderen die op de wachtlijst staan, bieden we alvast ondersteuning aan. In de vorm van een (familie) ervaringsdeskundige of door online modules die helpen om de eerste stappen naar herstel te zetten voordat de specialistische behandeling start.

Ons onderzoek richt zich steeds meer op factoren die behandel succes beïnvloeden, zoals motivatie van ouders of de gezinssituatie waarin een jeugdige opgroeit. Dat is belangrijk omdat we dan meer op maat kunnen behandelen. Hoewel voorspellen lastig blijft, hopen we met deze kennis beter te kunnen inschatten wat werkt voor wie.

Het onderzoeken van intensieve behandelprogramma's, zoals bijvoorbeeld KINGS, die we steeds vaker moeten inzetten, vraagt een specifieke onderzoeksexpertise en intensieve samenwerking tussen behandelaren en onderzoekers. We kregen afgelopen jaren subsidie om de werkzaamheid van intensieve angst- en dwang behandeling te onderzoeken.

Gelukkig bereiken we steeds meer mensen met nieuwe en bestaande kennis. Om de jeugdhulp beter, toegankelijker en kosten effectiever te maken. We zijn er trots op dat we daar met ons Child Study Center een bijdrage aan kunnen leveren.

Veel leesplezier met dit jaarverslag!

Marco Bottelier & Wieteke Beernink
Bestuurders Accare

Opleidingen

Facts & Figures

In opleiding tot

54

GZ Psycholoog

16

Kinder- en Jeugd
Psychiater

16

Klinisch
Psycholoog

6

Verpleegkundig
specialist

Ons You-Tube kanaal had in 2022 1235 leden en werd 56.000 keer bekeken

2185 professionals - binnen en buiten Accare - kozen voor scholing of training bij Accare. 434 professionals volgden de training via e-learning

11.142 professionals namen deel aan de online refereravonden die we samen met onze ketenpartners organiseren

Research Facts & Figures

We kregen in 2022 zeven nieuwe subsidies toegekend. Onder meer van ZonMw, EU Horizon en Oldenburg UMCG Graduate School.

Onder meer voor het onderzoeken van:

- Behandeling van moeilijk verstaanbaar gedrag bij autisme en VB
- Hersenfuncties en cognitieve ontwikkeling bij ADHD
- Verbeteren van oudertraining bij gedragsproblemen
- Verbeteren van het gebruik van anitidepressiva bij jongeren

Internationale
publicaties

Promoties

Onderzoeksprojecten

DREAMS

Binnen het DREAMS consortium werkten we samen met Karakter, Curium en Level aan het opbouwen van een onderzoekscohort waarmee we kinderen en jongeren kunnen volgen in hun traject tijdens en na jeugdhulp om zicht te krijgen op de effecten van die hulp.

OPVALLEND

SUBSIDIE

Voor betere toepassing antidepressiva

In 2022 heeft Accare samen met een internationaal consortium van universiteiten en kleine bedrijven een grote subsidie van de EU gekregen voor onderzoek naar het beter toepassen van antidepressiva. Er bestaan verschillende soorten antidepressiva die gebruikt worden als jongeren of volwassenen ernstige depressieve symptomen hebben. Sommige jongeren en volwassenen met een depressie zijn direct goed geholpen met het eerste antidepressivum dat geprobeerd wordt, maar voor anderen is het lang zoeken naar een medicijn dat goed werkt. Met deze subsidie gaan we onderzoeken of we beter kunnen voorspellen welk medicijn het beste past bij een jongere. Zodat straks hopelijk meer mensen sneller geholpen kunnen worden.

NOMINATIE

voor beste artikel Amerikaans tijdschrift

Een nieuw jaar geeft ook de kans om terug te kijken op het voorgaande jaar. Ook bij wetenschappelijke tijdschriften gebeurt dit. Recent kregen twee PAINT artikelen het predicaat **Editors' best of 2022** in het prestigieuze Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry.

Het ging om een artikel van Tycho Dekkers en een artikel van Annabeth Groenman. Beide artikelen zijn geschreven binnen het samenwerkingsverband PAINT (zie ook www.paint-studies.nl). Accare doet in PAINT samen met o.a. Level onderzoek naar het verbeteren van de werkzaamheid van oudertrainingen. Ode aan de eerste auteurs, maar uiteraard ook aan alle anderen die hier een bijdrage aan hebben geleverd.

Het artikel van Tycho Dekkers

Het artikel van Annabeth Groenman

PROMPTS OF PRIJZEN?

Rianne Hornstra

To prompt or to praise?

Effective components of behavioral parent training for children with attention-deficit/hyperactivity disorder and the role of attachment

Op 2 november 2022 promoveerde Rianne Hornstra op haar onderzoek naar de effectiviteit van antecedente (prompts) en consequente technieken (prijzen) in oudertraining voor kinderen met ADHD en de rol van gehechtheid. Haar promotie was een samenwerking tussen Accare en de Katholieke Universiteit (KU) Leuven.

Rianne over haar promotietraject: voordat ik begon met mijn promotietraject heb ik eerst een tijdje als onderzoeksassistent gewerkt bij Accare. Daarna ben ik in Leuven begonnen aan mijn promotietraject en ben ik weer in Groningen geëindigd. Wat mij zo aansprak aan promoveren en dit specifieke project is dat de werkzaamheden zo afwisselend zijn. Aan de ene kant mag je je helemaal focussen op een specifiek onderwerp en je kennis daarover verdiepen.

Aan de andere kant ben je ook heel praktisch bezig met bijvoorbeeld deelnemers zoeken en data verzamelen. Ook vind ik het belangrijk dat mijn onderzoek bijdraagt aan het verbeteren van de zorg.

Ik vind het belangrijk dat onderzoek bij draagt aan betere zorg

Uit de twee meta-analyses die we hebben uitgevoerd bleek dat antecedente technieken (d.w.z. goede instructies geven, structuur bieden) en consequente technieken (d.w.z. belonen van gewenst, negeren van ongewenst gedrag) belangrijke onderdelen zijn van oudertrainingen. Om deze onderdelen afzonderlijk van elkaar te onderzoeken heb ik een microtrial uitgevoerd. We hebben hiervoor een korte training ontwikkeld, een soort 'stoomcursus' in ofwel antecedente technieken, ofwel consequente technieken.

Korte stoomcursus met antecedente of consequente technieken bleek even effectief als de gebruikelijke langere oudertrainingen.

Beide typen korte trainingen bleken effectief. Bovendien hadden de korte trainingen middelgrote effectgroottes, vergelijkbaar met langere programma's.

Tijdens mijn promotietraject heb ik daarnaast ook onderzoek gedaan naar gehechtheid bij kinderen met ADHD. Ik heb twee steekproeven van kinderen met en zonder ADHD onderzocht, met twee verschillende methoden om gehechtheid te meten. Kinderen met ADHD waren minder veilig en meer ambivalent en gedesorganiseerd gehecht in vergelijking met leeftijdsgenoten zonder ADHD, gemeten met een story-stem-taak. Dit is een impliciete manier om gehechtheid in kaart te brengen, door middel van naspelen en verhalen. Deze verschillen vond ik echter niet met het gebruik van zelfrapportagevragenlijsten. Ik heb ook gekeken of gehechtheid van de kinderen van invloed was op de werkzaamheid van de verschillende gedragstherapeutische technieken uit de microtrial en vond aanwijzingen dat dit inderdaad het geval was.

Ik ben heel blij dat er op dit moment wordt voortgebouwd op mijn onderzoek door mijn collega's.

Marijn Nijboer doet een pilotstudie naar toepasbaarheid van de korte training gebaseerd op de training van de microtrial.

Roos van Doornik vergelijkt deze training met de reguliere zorg in een gerandomiseerde gecontroleerde trial binnen de GGZ. Dominique Doffer onderzoekt de effectiviteit van de training als deze wordt gegeven door praktijkondersteuners bij de huisarts.

Momenteel ben ik aan het werk als scientist-practitioner; ik werk de helft van de tijd als psycholoog en de helft van de tijd als onderzoeker bij Accare.

De combinatie van werken in de praktijk en het doen van onderzoek is iets waar ik veel energie van krijg. Ik denk dat het heel waardevol is om beide werelden met elkaar te combineren. Een klinische blik en praktijkkennis zijn een meerwaarde bij het opzetten van wetenschappelijk onderzoek. Andersom kan ik deze wetenschappelijke kennis ook weer meenemen naar de klinische praktijk. Doordat mijn werk nu zo afwisselend is verveel ik me geen moment!

PAINT-P korte stoomcursus voor ouders van kinderen met gedragsproblemen

De behandeling bestaat uit drie bijeenkomsten waarin ouders met een getrainde PAINT therapeut aan de slag gaan met de gedragsproblemen van hun kind. Ouders mogen zelf de gedragsproblemen kiezen waar zij aan willen werken. De korte duur en ruimte om de behandeling te personaliseren maken de PAINT-training toegankelijk voor gezinnen. Zo lieten voorgaande onderzoeken naar een korte oudertraining zien dat ouders tevreden waren over de behandeling en bijna nooit vroegtijdig afhaakten. Ouders die behoefte hebben aan extra ondersteuning, kunnen na de drie bijeenkomsten gebruik maken van boostersessies. Boostersessies zijn bedoeld om terugval te voorkomen en zo het gebruik van de reguliere zorg te verminderen. Maar ouders mogen, indien nodig, na de PAINT behandeling ook gebruik maken van de reguliere zorg.

Ook voor de klinische praktijk is de PAINT behandeling toegankelijk. Door de korte duur gaan we ervan uit dat de behandeling makkelijker is uit te voeren dan veel reguliere, langere oudertrainingen. Daarom verwachten we dat de PAINT behandeling in de toekomst ook in andere sectoren kan worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld door praktijkondersteuners bij de huisarts en in het onderwijs.

PAINT-P: kosten-effectiever dan reguliere zorg?

De PAINT-P studie borduurt ook verder op het werk van Rianne Hornstra. Promovenda Roos van Doornik vergelijkt in deze studie twee groepen met elkaar. De ene groep ouders krijgt de korte PAINT training. De andere groep ouders krijgt de reguliere zorg die wordt aangeboden bij de praktijk waar zij in zorg zijn. Gezinnen worden willekeurig aan een van beide groepen toegewezen.

De studie is in oktober 2022 van start gegaan en loopt bij Accare, Levvel, UvA Minds, Dokter Bosman, Kinderpraktijk Amsterdam en Psychologenpraktijk Kuin. Ouders kunnen in het onderzoek instromen tot en met december 2024. In deze periode gaan we bij 110 gezinnen starten met een PAINT-P training. Gezinnen die in aanmerking komen hebben een kind tussen de 2 en 12 jaar dat gedragsproblemen laat zien in de thuissituatie. Voor deelname is geen classificatie of diagnose nodig.

PAINT-POH: effectieve oudertraining in de huisartsenpraktijk... kan dat?

Gedragsproblemen komen veel voor, maar niet alle gezinnen krijgen juiste behandeling

Gedragsproblemen zoals druk, impulsief, agressief en onoplettend gedrag, komen veel voor bij kinderen. Ondanks de positieve effecten krijgen lang niet alle ouders van kinderen met druk gedrag en gedragsproblemen een oudertraining. Een belangrijke reden hiervoor is dat de bestaande programma's vaak alleen in de gespecialiseerde Jeugd-GGZ beschikbaar zijn. Veel ouders ervaren barrières om hulp te zoeken in de Jeugd-GGZ. Zo zien ze bijvoorbeeld op tegen de lange wachtlijsten, kunnen ze wantrouwend zijn over de mate waarin de GGZ kan helpen. Hierdoor ontvangen veel gezinnen oudertraining te laat of zelfs helemaal niet.

Een mogelijke oplossing is om oudertraining in huisartsenpraktijken aan te bieden. Uit onderzoek bleek dat de huisartsenpraktijk voor veel ouders en kinderen een vertrouwde omgeving dichtbij huis biedt, waardoor het makkelijker is om hulp te zoeken.

Er bestaan echter nog geen wetenschappelijk onderbouwde oudertrainings-protocollen die geschikt zijn voor de huisartsenpraktijken.

Binnen huisartsenpraktijken vormen kinderen met gedragsproblemen 17,4% van de doelgroep die door de POH-Jeugd wordt gezien en zijn gedragsproblemen een van de meest voorkomende redenen voor een doorverwijzing naar de jeugd geestelijke gezondheidszorg (Jeugd-GGZ).

Oudertraining is volgens meerdere richtlijnen de eerste-keus interventie voor kinderen met gedragsproblemen. Oudertraining kan zorgen voor vermindering van gedragsproblemen van kinderen en verbeteringen in het opvoedgedrag en zelfbeeld van hun ouders.

Ondanks deze positieve uitkomsten zijn oudertrainingen niet voor iedereen goed toegankelijk.

In deze setting ligt de nadruk op kortdurende zorg, terwijl voor veel bestaande oudertrainingen wel 8 tot 12 sessies nodig zijn. De ultrakorte PAINT training bestaat slechts uit drie sessies en is daarom mogelijk wél geschikt om aan te bieden in huisartsenpraktijken. Of het werkt? Dat gaan we in de komende jaren onderzoeken.

De eerste fase is een korte pilotstudie, waarin de haalbaarheid en tevredenheid van de PAINT training in huisartsenpraktijken wordt onderzocht. Vanaf april 2023 trainen we een klein groepje POH-Jeugd om de PAINT oudertraining te geven. Zij gaan dat doen bij een aantal ouders en op basis van hun feedback kunnen we de interventie waar nodig nog aanpassen.

De tweede fase van het PAINT-POH onderzoek is een grootschalige studie naar de effectiviteit van de PAINT oudertraining in huisartsenpraktijken. In de grootschalige studie, die start in september 2023, worden POH-Jeugd door heel Nederland getraind om de PAINT oudertraining te geven.

Dreams doet onderzoek naar effect van COVID op mentale gezondheid jeugd

DREAMS is een landelijk samenwerkingsverband tussen vier grote, academische instellingen voor kinder- en jeugdpsychiatrie: Accare, Curium (Leiden), Karakter (Nijmegen) en Levvel (Amsterdam)

Binnen het DREAMS samenwerkingsverband doen we onderzoek naar de gevolgen voor de mentale gezondheid en psychosociale gevolgen van de coronasituatie van kinderen, jongeren en hun ouders.

Tussen mei 2020 en maart 2023 zijn ouders van jongeren van 8 t/m 18 jaar, die bij Accare (en de andere drie instellingen) in zorg zijn, benaderd voor deelname aan dit onderzoek. Er zijn inmiddels verschillende wetenschappelijke publicaties over de eerste resultaten in 2020. De vragenlijsten voor jongeren en ouders bevatten vragen over onder andere het algemeen welbevinden, angst, depressie, woede, relaties met leeftijdsgenoten,

slaapproblemen, de thuissituatie en de impact op het dagelijks leven. De onderzoekers vergeleken de resultaten uit ingevulde vragenlijsten met die van jongeren uit een grote algemene normgroep (niet in zorg) én met een voormeting die bij de intake is gedaan.

Belangrijke resultaten en conclusies uit de eerste metingen uit 2020 zijn:

- Alle ouders (zowel van de jeugdigen in zorg als de algemene bevolking) gaven aan dat de sfeer thuis slechter werd gedurende de lockdown.
- Alle jongeren (zowel de jongeren in zorg als de algemene bevolking) ontwikkelden tijdens de pandemie meer mentale problemen.

HET ONDERZOEK

Kinderen en jongeren van 8-18 jaar deden mee

1000

uit de algemene bevolking

750

uit de kinder- en jeugdpsychiatrie

Ze vulden 6 keer vragenlijsten in:

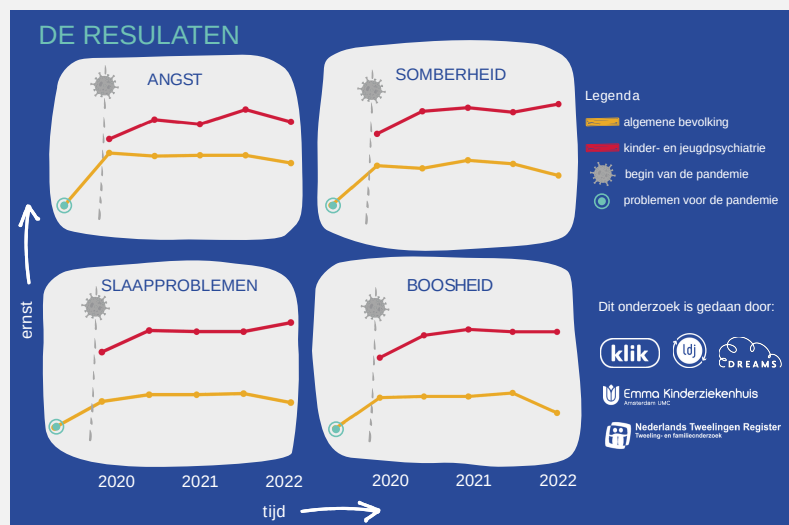

- Alle jongeren gaven aan dat het missen van contact met vrienden en niet naar school kunnen, de meeste impact hadden op hun dagelijks leven.

De meeste jongeren herstelden zich na de Corona periode. Jongeren die jeugdhulp hadden bleven veel mentale klachten houden.

- De jongeren uit het DREAMS-cohort lieten in vergelijking met jongeren uit de algemene bevolking meer problemen zien. Ze voelden zich over het algemeen minder goed, hadden meer last van somberheid, boosheid en slaapproblemen.
- Terwijl bij de jongeren uit de algemene groep de klachten gedurende de jaren na de start van de pandemie niet erger werden of weer minder werden, hielden de jongeren uit het DREAMS-cohort meer problemen, zoals angst, somberheid, boosheid en slaapproblemen.

Momenteel zijn we bezig met het verzamelen van een laatste meting voor deze studie. Daarna worden alle resultaten verwerkt en opgeschreven voor publicatie.

 Factsheet downloaden? Klik op het icoontje

Meer lezen? klik op de icoontjes

- Artikel 1 DREAMS
- Artikel 2 DREAMS
- Preprint artikel 3

In 2022 organiseerde het CSC twee keer een webinar over vroeger herkenning van autisme voor professionals uit de eerste lijn. Er werd aandacht besteed aan het (her)kennen van signalen van autisme op jonge leeftijd (0-6 jaar) en aan de mogelijkheden voor diagnostiek en behandeling.

Sociale cognitie bij meisjes met autisme

Steeds meer aandacht voor meisjes met autisme

De laatste jaren is er meer aandacht gekomen voor meisjes met autisme (ASS) en zijn we ons er in de praktijk meer van bewust geworden dat autisme er bij meisjes anders uit kan zien. Het lijkt vaak alsof meisjes met ASS beter of handiger zijn op sociaal gebied dan jongens, hun autisme beter kunnen camoufleren en dus minder opvallen. Maar er is nog nooit onderzocht of meisjes inderdaad betere sociale vaardigheden en meer sociaal inzicht hebben. Als we dit weten kan het bijdragen aan betere herkenning van autisme bij meisjes.

De verwerking van sociale informatie in de hersenen is namelijk een belangrijke voorspeller voor sociaal gedrag in het dagelijks leven. Maar het kan ook helpen om te voorkomen dat meisjes onterecht de diagnose autisme krijgen. Het is het daarom belangrijk om op een objectieve manier in kaart te brengen of jongens en meisjes met ASS wezenlijk van elkaar verschillen, met name op het sociale gebied.

Dit doen we in het SCASS onderzoek door te kijken of sociale informatie anders wordt verwerkt in de hersenen van meisjes dan van jongens met ASS.

We vergelijken de sociale informatieverwerking van jongens en meisjes met ASS met die van jongens en meisjes zonder ASS. Van elke groep doen er evenveel jongens en meisjes mee.

Met een EEG meten we of er echt verschillen zijn in het verwerken van sociale informatie

We meten met behulp van een EEG en computertaken hoe de hersenen sociale informatie verwerken. Daarnaast maken we een uitgebreide beschrijving van het gedrag van de gedragskenmerken, onder andere met behulp van de Autism Diagnostic Observation Scale (ADOS) en vragenlijsten.

Er zijn voldoende jongeren met autisme. Nu zoeken we nog jongeren voor de controlegroep. En dan kunnen we aan de slag om de data te verwerken!

MIJLPAAL - voldoende jongeren met autisme doen mee!

In 2022 heeft het SCASS onderzoeksteam hard gewerkt. Maar liefst 72 jongeren met ASS tussen 12 en 17 jaar hebben de weg naar ons elektro-encefalografie (EEG) lab gevonden en dat betekent dat onze ASS groep vol is! Bijna alle deelnemers zijn jongeren die in zorg zijn of zijn geweest bij Accare. Op dit moment zijn we druk bezig met het werven en testen van de controle groep, zodat we snel de eerste analyses kunnen doen.

BEHANDELEN OP MAAT: OP ZOEK NAAR VOORSPELLERS VAN BEHANDELSUCCES

in een eerder onderzoek onderzochten we welke factoren behandeluitval of uitblijven van behandel succes voorspellen. Nieuw onderzoek bouwt daar op voort.

Meest van invloed op de uitkomst van behandeling:

- stress bij ouders
- geen of weinig sociaal netwerk
- ernst van de problemen van de jeugdige
- motivatie van de ouders
- opvoedvaardigheden van de ouders

In eerder onderzoek vonden we verschillende gezinsfactoren die de behandeluitkomsten positief of juist negatief kunnen beïnvloeden (zie kader). Het is belangrijk dat behandelaren daar oog voor hebben. In deze nieuwe studie kijken we naar de rollen die vaders en moeders hebben in de opvoeding en naar hun betrokkenheid bij het opvoeden. Welke invloed heeft dat op het effect van de zorg?

Moeders en vaders kunnen onderling verschillen in de betrokkenheid bij en de manier van omgaan met hun kind.

Hoe ouders met hun kind omgaan kan ook verschillen tussen zonen en dochters.

Een genderrol is de verwachting in de samenleving over hoe bijvoorbeeld ouders zich horen te gedragen op basis van hun sekse.

In dit onderzoek kijken we dus naar genderrollen en betrokkenheid van de ouders en hoe deze van invloed zijn op de verschillende typen problemen van jongens en meisjes en hun behandeling binnen de jeugd-GGZ.

We onderzoeken hoe de sekse (vader/moeder) en genderrollen (welke rol heeft een ouder in de opvoeding?) samenhangt met de sekse van het kind (jongen/meisje) en het type problematiek (angst, depressie) of (druk, boos, opstandig, of agressief gedrag).

We bekijken we deze samenhang voorafgaand aan het behandeltraject en in relatie tot de uitkomst van de behandeling na zes en twaalf maanden.

Selectieve eters: hoe herken je ze?

Nieuwe elearning ARFID

De problemen van kinderen met ARFID kunnen zich op verschillende manieren uiten. Veel kinderen eten te weinig en zijn te licht. Sommige kinderen zijn heel erg gevoelig voor de smaak of structuur van eten en lusten daardoor heel erg weinig verschillende soorten voedsel. Ze durven niet naar feestjes te gaan uit angst voor het eten dat ze daar aangeboden zullen krijgen. Andere kinderen hebben zich bijvoorbeeld erg verslikt of zijn ziek geweest door eten, en durven nu niet meer goed te eten. Ook kan het zijn dat kinderen niet goed aanvoelen of ze honger hebben. Anders dan bij bijvoorbeeld anorexia of bulimia is er geen sprake van een verstoord lichaamsbeeld of angst om dik te worden. Bij Accare zien we veel kinderen en jongeren en hun ouders- met deze problematiek. Met goede diagnostiek brengen we zorgvuldig in kaart wat er aan de hand is en welke factoren de problemen hebben veroorzaakt en in stand houden. pas dan kan ook de meest passende behandeling gekozen worden. Een paar jaar geleden ontwikkelden onderzoekers een speciaal interview om dit specifieke type eetproblemen in kaart te brengen: de PARDI.

ARFID is een afkorting die staat voor een vermijdende/restrictieve voedselnamestoornis. De diagnose verscheen voor het eerst verscheen in de DSM5. Kinderen of jongeren met ARFID hebben eetproblemen die zo ernstig of langdurig zijn dat ze zorgen voor gezondheidsproblemen of voor psychosociale problemen.

De PARDI brengt de ernst en het subtype in beeld en geeft daarmee richting aan de behandeling. Het interview moet wel op een zorgvuldige manier worden afgenomen. Daarvoor is er nu een speciale e-learning. De e-learning is ontwikkeld in samenwerking met Seys Centra, een van de weinige instellingen in het land met veel kennis op het gebied van ARFID.

Met dank aan het samenwerkingsverband K-EET dat als doel heeft de eetstoornissen zorg te verbeteren, is de e-learning nu gratis beschikbaar voor alle behandelaren (ook buiten Accare) die werken met kinderen en jongeren met ARFID, en hun ouders. Met deze e-learning dragen we belangrijke kennis over en zetten we weer een stap naar effectievere hulp voor kinderen en jongeren met ARFID!

OPVALLEND

ONDERZOEKSPRIJS

Voor Sanne van Doornik

Op het congres van de Nederlandse Academie voor Eetstoornissen won Sanne van Doornik op 17 november 2022 de onderzoekersprijs. Deze prijs wordt eens per 2 jaar uitgereikt. Sanne gaf tijdens het congres een heldere presentatie over haar onderzoek naar zingevende therapie voor eetstoornissen. Sanne combineert haar GZ-opleiding met een promotietraject en ontwikkelde een behandelprotocol om zingeving bij eetstoornissen te verbeteren. Ze onderzocht dit protocol bij vrouwelijke studenten die zich zorgen maken over hun lichaam en gewicht en vond dat deze therapie inderdaad leidt tot een verbetering in zingeving. Begin 2023 is een vervolgonderzoek gestart naar deze behandeling onder jongeren met een eetstoornis bij Accare.

TRAINING

omgaan met suïcidaliteit bij jongeren

Bij Accare zien we steeds meer jongeren met somberheid en suïcidaliteit. Des te belangrijker dat onze behandelaren deze klachten bij jongeren goed herkennen en bespreekbaar kunnen maken. Daarom hebben in 2022 meer dan 200 behandelaren (opnieuw) de training omgaan met suïcidaliteit gevolgd. De training is ook beschikbaar voor professionals die niet bij Accare werken.

Verder waren we ook actief op landelijk niveau door bij te dragen aan de ontwikkeling van verdiepingstrainingen, bijvoorbeeld op het vlak van persisterende suïcidaliteit.

Professioneel niveau met landelijke focus

SCHOLING EN TRAINING VAN ACCARE

Na een periode van noodgedwongen online scholing, hebben we in 2022 veel activiteiten weer face-to-face uitgevoerd. Hoewel we positief zijn over online leren, is het voor sommige scholing effectiever om elkaar live te treffen. Ons scholingsaanbod is daarmee een mooie mix van online en live activiteiten.

De bestaande mogelijkheden om opnamen te maken en leerbijeenkomsten te streamen zijn uitgebreid en vernieuwd, waardoor we nu professionele kwaliteit kunnen bieden. Daarnaast is de dienstverlening door derden uitgebreid en kunnen we nu grote aantallen deelnemers tegelijk te bedienen bij online bijeenkomsten. Hierdoor kunnen we onze ambitie waarmaken om een landelijke bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de jeugdhulp.

Veel behandelaars bij Accare willen ook graag hun talent als docent ontwikkelen. Daarom hebben we de poule van docenten flink uitgebreid met professionals die (hun) kennis graag willen delen, zowel intern als extern.

Er is veel tijd besteed aan het ontwikkelen van nieuwe e-learnings, zoals die voor de PARDI, een interview voor eetproblemen. De behandeltraining ARFID die daarbij hoort is ook bijna klaar. Hiermee hebben we een mooi scholingsaanbod voor professionals binnen en buiten Accare die te maken hebben met deze eetstoornis.

nieuwe trainingen

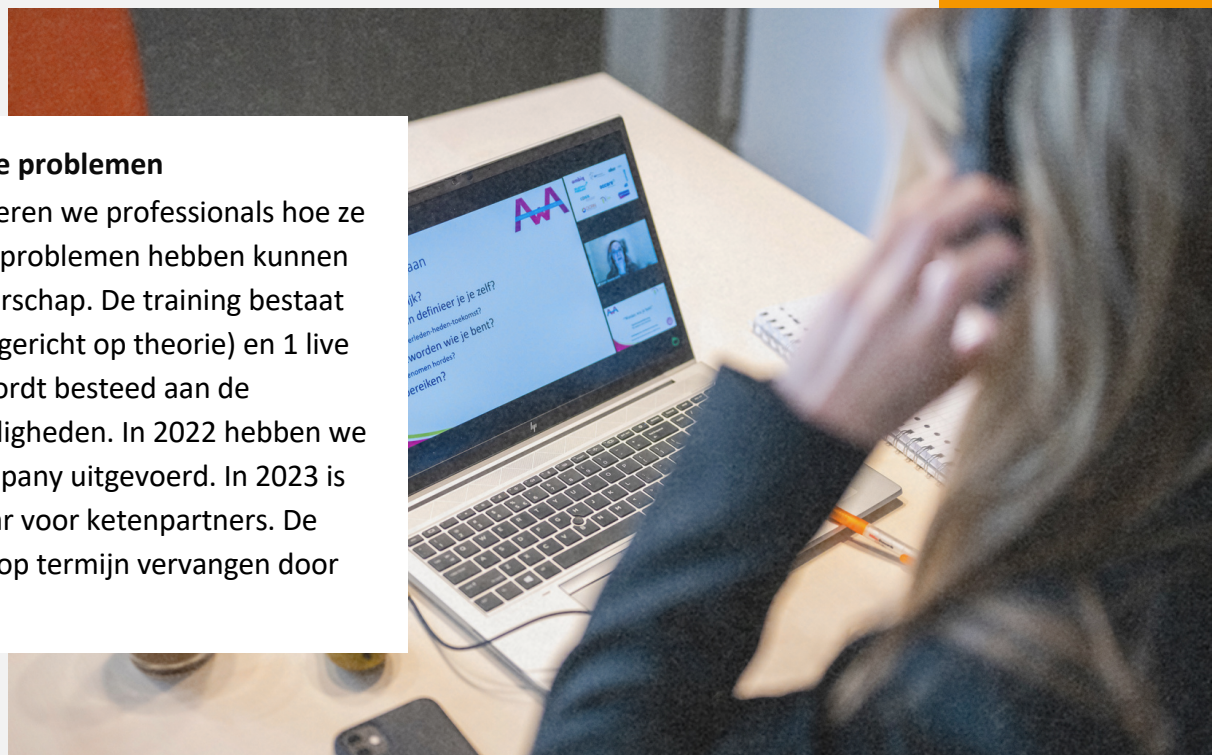

Herstel Ondersteunende Zorg (HOZ)

In deze training worden zorgprofessionals gestimuleerd om het perspectief van mensen met psychische aandoeningen centraal te stellen. Begrippen als hoop, perspectief, erkenning en eigenwaarde staan centraal. Het CSC ontwikkelde met de docent van de training die ook tevens ervaringsdeskundige is een blended HOZ training. Deze training bestaat uit een e-learning en een dagdeel f2f les. Binnenkort is de training ook beschikbaar voor externe deelnemers.

Ouderschap bij psychische problemen

In deze 2-daagse training leren we professionals hoe ze ouders die zelf psychische problemen hebben kunnen ondersteunen in hun ouderschap. De training bestaat uit 1 online lesdag (vooral gericht op theorie) en 1 live lesdag waarin aandacht wordt besteed aan de praktische (gespreks)vaardigheden. In 2022 hebben we de training als pilot in-company uitgevoerd. In 2023 is de training ook beschikbaar voor ketenpartners. De online trainingsdag wordt op termijn vervangen door een e-learning.

Een goede verklarende analyse maak je samen

VERKLARENDE ANALYSE

Iedereen spreekt tegenwoordig over de noodzaak van een Verklarende Analyse. Maar welke kennis heb je nodig om een goede VA te kunnen maken? Dat leer je in een van de nieuwe trainingen van het CSC.

Een goede Verklarende Analyse (VA) is een onmisbaar onderdeel in de diagnostiek. Zeker als de zorgvraag complex of ingewikkeld is. Een verklarende analyse maak je samen met de ouders, verzorgers en jongeren. Welke methodiek je ook volgt, het resultaat is een gedeeld en breed beeld over de problematiek en de factoren die de problemen positief of juist negatief beïnvloeden. Op basis van deze VA kies je de meest passende interventies.

Er zijn verschillende termen voor een VA die door elkaar worden gebruikt, zoals probleemanalyse, holistische theorie of beschrijvende diagnose. Er zijn ook verschillende hulpmiddelen die je kunt gebruiken bij het maken van een verklarende analyse. Toch gaat het vooral om het denkproces en de kennis die je nodig hebt om een VA te kunnen maken.

We vinden het belangrijk om die kennis te delen en daarom verzorgt Accare sinds 2022 een training in het maken van een VA. De training is ontwikkeld in samenwerking met de Flevo Academie, maar wordt voortaan verzorgd door verschillende docenten vanuit Accare. Er zijn twee varianten: een voor HBO-opgeleide en een voor WO-opgeleide professionals.

In een gezamenlijk verhaal hebben het Bovenregionaal Expertise Netwerk (JENN), de twee Regionale Kenniswerkplaatsen (Groningen en Friesland) en het Expertisecentrum voor Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen (GMCP), beschreven wat een VA is en welke werkzame elementen deze bevat.

Klik op het icoontje om naar het verhaal te gaan.

Refereerbijeenkomsten

De refereerbijeenkomsten zijn in de huidige vorm hun 9e jaar ingegaan. De bijeenkomsten werden ook in 2022 weer enorm goed bezocht en werden door de deelnemers erg gewaardeerd.

Als gevolg van COVID-19 vonden de bijeenkomsten online plaats. Na een experiment met 2 hybride bijeenkomsten, bleek dat de meeste deelnemers de voorkeur gaven aan online. Daarom hebben we besloten om de bijeenkomsten voortaan alleen nog online te organiseren. Daardoor is het potentieel aan sprekers ook uitgebreid: ze kunnen immers vanaf iedere gewenste plek hun bijdrage leveren en hebben zelfs sprekers uit andere delen van het land en het buitenland (België, VS) een bijdrage geleverd.

We hebben 2022 gebruikt om door te groeien naar een landelijke activiteit. De twee separate programmacommissies in Zwolle en Assen die voor de programmering zorgden zijn samengevoegd. Deze commissie verzorgt vanaf 2023 de programmering van alle refereeravonden.

Daarnaast hebben we afspraken gemaakt met de Bovenregionale Expertise Netwerken (BEN) om samen te werken rondom het delen van kennis. Hiermee vergroten we ons bereik enorm en lukt het goed om de refereerbijeenkomsten tot een landelijke activiteit te laten groeien. Het platform refereerbijeenkomsten is daarmee klaar voor de volgende stap die in 2023 gezet gaat worden!

SAMEN MET:

Accare, Ambiq, Cosis, Dimence, Elker, Eleos, GGZ Drenthe, Jeugdhulp Friesland, Jonx, Karakter, Molendrift, OCRN, Trias, Vitree Triade en Yorneo

Gevoeligheid voor straf bij anorexia

Strafgevoeligheid betekent dat je negatiever reageert op kritiek en straf. Mogelijk slaat de behandeling van jongeren met anorexia die strafgevoeliger zijn minder goed aan. Dat onderzochten we bij jongeren die bij Accare in behandeling waren.

Strafgevoeligheid betekent dat je negatiever reageert op straf en negatieve feedback, je let meer op signalen van straf en doet je best om deze te vermijden. We denken dat mensen met een hoge strafgevoeligheid meer moeite hebben met verandering en daarom misschien minder gemotiveerd zijn voor behandeling. Ook zou het lastiger kunnen zijn om te leren uit ervaring, omdat vooral negatieve ervaringen worden opgeslagen en positieve ervaringen veel minder aandacht krijgen.

Daarom onderzochten we in een groep jongeren met anorexia nervosa die in behandeling waren bij Accare:

- of een hogere strafgevoeligheid aan het begin van de behandeling een voorspeller is voor minder verbetering na behandeling?
- of een vermindering van eetstoornisklachten na behandeling ook hand in hand gaat met een vermindering van strafgevoeligheid?

Aan het onderzoek deden 69 jongeren met anorexia mee. Deze jongeren rapporteerden hun strafgevoeligheid en de ernst van hun eetstoornis aan het begin van hun behandeling bij Accare en een jaar later opnieuw.

We vonden dat:

- een hogere strafgevoeligheid aan het begin van de behandeling inderdaad samenging met minder verbetering in de eetstoornis gedurende het jaar, en dat
- een verbetering van de eetstoornis hand in hand ging met een vermindering van de strafgevoeligheid van de jongeren.

Dit onderzoek laat zien dat strafgevoeligheid inderdaad een rol kan spelen bij de hardnekkigheid van anorexia nervosa. Daarom gaan we de bestaande behandelingen verbeteren door specifiek aandacht te besteden aan strafgevoeligheid.

99gram werkt!

Het online behandelprogramma voor jongeren met eetproblematiek op 99gram.nl werkt. Dat blijkt uit recent afgerond onderzoek bij Accare. Jongeren rapporteren na afloop van de behandeling significant minder eetstoornissymptomen, zoals lijngedrag en piekeren over eten en gewicht.

Voor het onderzoek hebben 87 jongeren die online behandeling volgden in de periode 2016-2022 voor het starten van het programma én na afloop een vragenlijst ingevuld. Deze jongeren hadden minder eetstoornisklachten, maar gaven ook aan dat ze zich na de behandeling meer tevreden voelden over hun lichaam. Ze waren minder somber, voelden zich blijer en gaven ze aan dat het beter met ze ging.

Jongeren hadden minder eetstoornis klachten, maar voelden zich ook minder somber en meer tevreden over hun lichaam

De resultaten zijn belangrijk, omdat het onderzoek laat zien dat online behandeling een waardevolle toevoeging kan zijn voor jongeren met eetproblemen. Zeker voor jongeren die anders geen hulp of pas laat hulp zoeken, kan de online behandeling laagdrempeliger zijn. Ook deze jongeren krijgen zo passende behandeling.

Ook voor financiers is dit belangrijke informatie; de online behandeling is gemiddeld genomen ruim drie keer goedkoper dan een vergelijkbaar fysiek behandeltraject. Toch wordt slechts een klein deel van de kosten van een online behandeling gedekt door een jaarlijkse subsidie voor 99gram.

Online behandeling is een waardevolle aanvulling op fysieke hulp

We zijn enthousiast over de behaalde resultaten, maar om de vooruitgang van jongeren echt toe te kunnen schrijven aan de behandeling, moeten we onderzoek doen met een controlegroep (die geen of een andere behandeling krijgt). Als we kijken naar de uitkomsten van studies met online behandeling bij volwassenen met eetstoornissen, zien we vergelijkbare resultaten. Dat ondersteunt de huidige bevindingen juist weer.

99gram.nl

99gram.nl is een website die zich richt op jongeren tot 23 jaar die veel bezig zijn met eten, hun uiterlijk of hun gewicht. Een belangrijk doel is het voorkomen van het ontwikkelen van een eetstoornis. Jongeren kunnen op de site informatie lezen, ervaringen delen en bijvoorbeeld anoniem chatten met deskundigen. Voor jongeren met (beginnende) eetproblematiek is er laagdrempelig toegang tot een online behandelprogramma gebaseerd op cognitieve gedragstherapie. Er is geen wachtlijst voor dit online aanbod. 99gram.nl is een initiatief van Accare.

Alle hens aan dek

HANDS-ON

Jongeren, ouders, therapeuten en (als nodig) school bundelen hun krachten in een korte, intensieve behandeling voor angst of dwang. Onderzoekers van het CSC volgen de behandelingen op de voet om te zien of en wat er precies werkt.

Veel kinderen met een angst- of dwangstoornis hebben baat bij cognitieve gedragstherapie. Die behandeling wordt meestal wekelijks gegeven door een behandelaar op de polikliniek. Helaas werkt dit niet voor iedereen goed genoeg. Wat we in zulke gevallen het beste kunnen doen, daar is nog niet veel over bekend. Internationaal zijn korte, intensieve exposure behandelingen in opkomst. Dus een behandeling waarbij je intensief en het liefst in de omgeving van - in dit geval - het kind oefent met exposure.

In de HANDS-ON studie onderzoeken we een korte, intensieve behandeling voor kinderen en jongeren met angst- of dwangklachten (10–18 jaar). We willen weten hoe de behandeling bevalt, hoe effectief het is en hoe we de behandeling nog beter kunnen maken.

In deze nieuwe behandelvorm werken we intensief samen met de jongere, de ouders en als de problemen ook op school spelen, met de leerkracht. De behandeling vindt grotendeels thuis plaats.

De behandelaars zijn zo veel mogelijk aanwezig op momenten dat het echt lastig wordt. Dus bijvoorbeeld in de ochtend als een jongere moeite heeft om naar school te gaan.

Centraal in de behandeling staan:

- Begeleide exposure thuis of op school. Dus intensief oefenen met moeilijke situaties
- De persoonlijke behandeldoelen van de jongere
- Extra aandacht voor motivatie o.a. door samen een goed plan te maken en door aandacht te besteden aan zingeving

De behandeling duurt in totaal negen weken. De eerste drie weken zijn voor de voorbereiding. Daarna wordt er vier weken intensief geoefend. In de laatste twee weken ligt de focus op het zelfstandig voortzetten van de oefeningen.

In het onderzoek zijn de jongeren die meedoen hun eigen controle. Daardoor kan het onderzoek met relatief weinig deelnemers toch krachtige resultaten opleveren

Om het effect van de behandeling te onderzoeken gaan we 12 jongeren met een angst- of dwangstoornis nauw volgen over de tijd. Zo'n design noemen we een multiple baseline single-case experiment. Het gaat om jongeren van 10–18 jaar die eerder onvoldoende hebben geprofiteerd van standaard CGT behandeling. Het onderzoek bestaat uit een gerandomiseerde baseline periode (2,5–4 weken), gevolgd door de voorbereidende fase (3 weken), de fase van intensief oefenen met therapeuten (4 weken), van zelfstandig oefenen (2 weken) en een follow-up periode (4 weken).

In alle fasen is ook aandacht voor de ouders en voor de school: wat kunnen zij doen om te zorgen dat dit allemaal gaat lukken?

Het meest frequent meten we voortgang op individuele behandeldoelen (twee keer per week); verder meten we angst, dwang en stemmingsproblemen voorafgaand aan de baselinefase, bij de start en na afloop van de behandeling en na 4 weken follow-up.

Daarnaast willen we natuurlijk ook graag weten hoe iedereen de behandeling heeft ervaren. Voor het evalueren van de behandeling worden, naast een vragenlijst, kwalitatieve, semi-gestructureerde interviews afgenomen bij de jongeren, hun ouders, betrokken behandelaren en school professionals.

De eerste deelnemers starten in 2023, en we verwachten de resultaten eind 2024. Daarna onderzoeken we de effectiviteit in een groter, gecontroleerd onderzoek.

Een effectieve behandeling voor kinderen met angst en dwang voor wie eerdere behandeling niet goed genoeg heeft gewerkt

OPVALLEND

SUBSIDIE

Voor onderzoek terugvalpreventie

Veel jongeren met angst- of stemmingsproblemen ervaren een of meerdere keren in hun leven en terugval. Er zijn interventies beschikbaar die jongeren helpen om terugval te voorkómen. Toch worden deze interventies in de praktijk vaak niet aangeboden, bijvoorbeeld onze eigen StayFine interventie (www.stayfine.nl). We weten niet welke factoren daarbij een rol spelen.

Willen behandelaren bij het afsluiten de sfeer niet verpesten door te wijzen op dit risico op terugval? Geloven ze te sterk in hun eigen behandeling? Of hebben jongeren er geen behoefte aan? Het Research Fund van PPO (post-master PSY opleidingen van de RuG) heeft subsidie toegekend om toe onderzoeken waarom er te weinig aandacht is voor terugvalpreventie.

Publicaties

Alle publicaties die in 2022 zijn verschenen vind je op onze website
(klik op het icoontje hieronder)

Aan dit verslag hebben meegewerkt:

Vooraf

We kijken terug op een goed jaar waarin we alles op alles hebben gezet om nieuwe kennis te ontwikkelen en te delen. Dat is hard nodig! De kranen staan vol met berichten over jongeren die psychische problemen hebben. En wij merken dat ook. De vraag naar Jeugd GGZ blijft onverminderd groot. En de jongeren die bij ons worden aangemeld hebben zorgvragen die steeds complexer lijken te worden. Daarom is er kennis nodig.

Kennis over effectieve behandelingen, voor kinderen met angst, met gedragsproblemen en met eet- en voedingsproblemen. Maar we denken ook na over hoe we in de toekomst moeten omgaan met de enorme vraag naar hulp bij opgroeien en opvoeden. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of en hoe we effectieve behandelingen ook in te zetten in de huisartsenpraktijk. Zodat straks een verwijzing naar de specialistische zorg niet meer nodig is.

Ouders en kinderen die op de wachtlijst staan, bieden we alvast ondersteuning aan. In de vorm van een (familie) ervaringskluisje of door online modules die helpen om de eerste stappen naar herstel te zetten voordat de specialistische behandeling start.

Ook onderzoek richt zich steeds meer op factoren die behandel succes beïnvloeden, zoals motivatie van ouders of de gezinssituatie waarin een jeugdige opgroeit. Dat is belangrijk omdat we dan meer op maat kunnen behandelen. Hoevel voorstellen lang blijft, hopen we met deze kennis beter te kunnen inschatten wat werkt voor wie.

Het onderzoeken van interventie behandelprogramma's, zoals bijvoorbeeld EDCS, die we steeds vaker moeten inzetten, vraagt een specifieke onderzoeksexpertise en intensieve samenwerking tussen behandelaren en onderzoekers. We brengen een subsidie om de werksamenhang van interventie deservise behandelaren te onderzoeken.

Tekst: Marco Bottelier

Mede namens
Wieteke Beernink, Pieter Hoekstra, Maaïke Nauta, Barbara van den Hoofdakker en Herwin Tros

OUDETRAINING

Op 2 november 2022 promoveerde Rianne Hornstra op haar onderzoek naar de effectiviteit van antecedente (prompts) en consequente technieken (prijsen) in oudertraining voor kinderen met ADHD en de rol van gehechtheid. Haar promotie was een samenwerking tussen Accare en de Katholieke

Tekst: Rianne Hornstra

Onderzoekers:
Rianne Hornstra, Barbara van den Hoofdakker, Tycho Dekker, Marijn Nijboer, Dominique Doffer, Annabeth Groenman, Constantina Psyllou, Roos van Doornik
Samen met: KU Leuven

Tekst: Roos van Doornik

Onderzoekers:
Roos van Doornik, Barbara van de Hoofdakker, Tycho Dekker, Marijn Nijboer, Dominique Doffer, Annabeth Groenman, Constantina Psyllou, Rianne Hornstra

PAINT-P korte stoemcursus voor ouders van kinderen met gedragsproblemen

De behandeling bestaat uit drie bijeenkomsten waarin ouders met een getroude PAINT-therapeut aan de slag gaan met de gedragsproblemen van hun kind. Ouders mogen zelf de behandeling te personaliseren maken de PAINT-training toegankelijk voor jongeren. Zo liezen voorgaande onderzoeken naar een korte oudertraining zien dat ouders tevreden waren over de behandeling en bijna nooit vervroegde afbreken. Ouders die behoefte hebben aan extra ondersteuning, kunnen nu de drie bijeenkomsten gebruik maken van bioscoopzalen.

Bioscoopzalen zijn bedoeld om toegang te geven tot de gebruik van de expertise van de verpleegkundigen. Maar ouders mogen, indien nodig, na de PAINT behandeling ook gebruik maken van de reguliere zorg.

Ook voor de klinische praktijk is de PAINT behandeling toegankelijk. Door de korte duur gaan we ervan uit dat de behandeling makkelijker is te implementeren in veel reguliere, lokale oudertrainingen. Daarom verwachten we dat de PAINT behandeling in de toekomst ook in andere sectoren kan worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld door praktijkbezoekers bij de huisarts en in het onderwijs.

PAINT-P: kosten-effectiever dan reguliere zorg?

De PAINT-P studie bouwt voort op het werk van Rianne Hornstra. Promovenda Roos van Doornik vergelijkt in deze studie twee groepen met elkaar. De ene groep ouders krijgt de korte PAINT training. De andere groep ouders krijgt de reguliere zorg die wordt aangeboden bij de praktijk waar zij in zorg zijn. Geïnteresseerden worden uitgenodigd aan een van beide groepen toe te treden.

Tekst: Dominique Doffer

Onderzoekers:
Dominique Doffer, Barbara van de Hoofdakker, Tycho Dekker, Marijn Nijboer, Annabeth Groenman, Constantina Psyllou, Rianne Hornstra

PAINT-POH: effectieve oudertraining in de huisartsenpraktijk... kan dat?

Gedragsproblemen komen veel voor maar niet alle gezinnen krijgen juiste behandeling.

Onderzoekers hebben vastgesteld dat ouders van kinderen met ernstig gedragsproblemen 17,4% van de doelgroep zijn die door de PAINT-POH wordt gezien en zijn gedragsproblemen een van de meest voorkomende redenen voor een doorverwijzing naar de jeugd psychiatrische gezondheidszorg (Jeugd GGZ).

Oudertraining is volgens meerdere richtlijnen de eerste keuze interventie voor kinderen met gedragsproblemen. Oudertraining kan zorgen voor verminderde van gedragsproblemen van kinderen en verbeteringen in het oudergedrag en zelfbeeld van hun ouders.

Onderzoekers hebben vastgesteld dat ouders van kinderen met ernstig gedragsproblemen 17,4% van de doelgroep zijn die door de PAINT-POH wordt gezien en zijn gedragsproblemen een van de meest voorkomende redenen voor een doorverwijzing naar de jeugd psychiatrische gezondheidszorg (Jeugd GGZ).

De uitgerichte PAINT training bestaat slechts uit drie sessies en is daarom mogelijk veel geschikt om aan te bieden in huisartsenpraktijken. Of het werkt? Dat gaan we in de komende jaren onderzoeken.

De eerste fase is een korte pilotstudie, waarin de haalbaarheid en tevredenheid van de PAINT-POH wordt onderzocht.

DREAMS doet onderzoek naar effect van COVID op mentale gezondheid jeugd

DREAMS is een landelijk samenwerkingsverband tussen vier grote, academische instellingen voor kinder- en jeugdpsychiatrie: Accare, Curium (Leiden), Karakter (Nijmegen) en Level (Amsterdam)

Binnen het DREAMS samenwerkingsverband doen we onderzoek naar de gevolgen voor de mentale gezondheid en psychosociale gevolgen van de coronasituatie van kinderen, jongeren en hun ouders.

De vragenlijsten voor jongeren en ouders bevatten vragen over onder andere het algemeen welbevinden, angst, depressie, woede, relaties met leeftijdsgenoten, slaapproblemen, de thuisituatie en de impact op het dagelijkse leven.

Tussen mei 2020 en maart 2023 zijn ouders van jongeren van 8 t/m 18 jaar, die bij Accare (en de andere drie instellingen) in zorg zijn, benaderd voor deelname aan dit onderzoek. Er zijn inmiddels verschillende wetenschappelijke publicaties over de eerste resultaten in 2020.

De onderzoekers vergelijken de resultaten uit ingevulde vragenlijsten met die van jongeren uit een grote algemene normgroep (niet in zorg) én met een voormeting die bij de intake is gedaan.

Tekst: Hyun Ruisch

Onderzoekers:
Pieter Hoekstra, Andrea Dietrich, Marleen Wildschut, Ymkje Anna de Vries

Samen met: Level, Karakter en Curium

Sociale cognitie bij meisjes met autisme

Steeds meer aandacht voor meisjes met autisme

De laatste jaren is er meer aandacht gekomen voor meisjes met autisme (ASGS) en zijn we ons er in de praktijk meer van bewust geworden dat autisme er bij meisjes anders uit kan zien.

Het ligt vaak vaak anders bij meisjes met ASGS later of eerder zijn op sociaal gebied dan jongeren, hun autisme betrekken kunnen camoufleren en dus minder opvallend. Maar er is nog roep onderzoek of meisjes inderdaad betere sociale vaardigheden en

De verwerking van sociale informatie in de hersenen is namelijk een belangrijke voorwaarde voor sociaal gedrag in het dagelijks leven. Maar het kan ook helpen om te voorkomen dat meisjes onterecht de diagnose autisme krijgen. Het is het daarom belangrijk om op een objectieve manier in kaart te brengen of jongeren en meisjes met ASGS werkelijk van elkaar verschillen, met name op het sociale gebied.

Dit doen we in het SCASS onderzoek door te kijken of

Meer een EEG meten we of er grote verschillen zijn in het verwerken van sociale informatie

We meten met behulp van een EEG- en computerknaak hoe de hersenen sociale informatie verwerken. Daarnaast maken we een

Tekst: Elke de Jonge

Onderzoekers:
Elke de Jonge, Andrea Dietrich, Annelies de Bildt, Pieter Hoekstra

Tekst: Paul Rosenau

Onderzoekers: Paul Rosenau, Ymkje Anna de Vries, Andrea Dietrich en Pieter Hoekstra

BEHANDELEN OP MAAT: OP ZOEK NAAR VOORSPELLERS VAN BEHANDELSUCCESS

In een eerder onderzoek onderzochten we welke factoren behandelresultaat of uitblijven van behandelresultaten voorspellen. Nieuw onderzoek bouwt daar op voort.

In eerder onderzoek vonden we verschillende gezinsfactoren die de behandelresultaten positief of juist negatief kunnen beïnvloeden (zie kader). Het is belangrijk dat behandelaren daar oog voor hebben. In deze nieuwe studie kijken we naar de rollen die vaders en moeders

Woe onderzoeken hoe de seks (vader/moeder) en genderrollen (welke rol heeft een ouder in de opvoeding?) samenhangt met de seks van het kind (jongen/meisje) en het type probleemmatige (langdurig, depressief) of (irritabel, boos, angstig, of agressief) gedrag.

Een genderrol is de verwachting in de samenleving over hoe bijvoorbeeld ouders zich horen te gedragen op basis van hun seks.

Tekst: Renate Neimeijer

Onderzoekers:
Renate Neimeijer

Selectieve eters: hoe herken je ze? Nieuwe Learning ARFID

ARFID is een eufemisme dat staat voor een restrictieve voedselintakestoornis. De diagnose verschreef voor het eerst verschenen in de DSM-5. Kinderen of jongeren met ARFID hebben eetproblemen die zo ernstig of langdurig zijn dat ze zorgen voor gezondheidsproblemen of psychosociale problemen.

De problemen van kinderen met ARFID kunnen zich op verschillende manieren uiten. Veel kinderen eten te weinig en zijn te licht. Sommige kinderen zijn heel erg gevoelig voor de smaak of structuur van eten en luiten daarvoor heel erg weinig verschillende soorten voedsel. De ouders niet naar facties te gaan en angst voor eten dat ze daar aangeboden zullen krijgen. Andere kinderen hebben zich bijvoorbeeld erg verstoort of zijn ziek geweest door eten, en durven nu het meer goed te eten. Ook kan het zijn dat kinderen niet goed aanvoelen of te honger hebben. Anders dan bij bijvoorbeeld anorexia of bulimia is er geen sprake van een verstoord lichaamsbeeld of angst om dik te worden.

Bij Accare zien we veel kinderen in jongeren en hun ouders met deze problematiek. Met goede

De ARFID brengt brengt de ernst en het subtype in beeld en geeft daarmee richting aan de behandeling. Het interview moet wel op een zorgvuldige manier worden afgenomen. Daarvoor is er nu een speciale e-learning. De e-learning is ontwikkeld in samenwerking met Seyn Centre, een van de weinige instellingen in het land met veel kennis op het gebied van ARFID.

Professioneel niveau met landelijke focus

SCHOLING EN TRAINING VAN ACCARE

Na een periode van noodgedwongen online scholing, hebben we in 2022 veel activiteiten weer face-to-face uitgevoerd. Hoewel we positief zijn over online leren, is het voor sommige scholing effectiever om elkaar live te treffen. Soms zijn er vanuit beroepsverenigingen regels die dat van ons vragen. Ons scholingsaanbod is daarmee een mooie mix van online en live activiteiten.

De bestaande mogelijkheden om opnamen te maken en leerbeelden te streamen zijn uitgebreid en vernieuwd, waardoor we nu professionele kwaliteit kunnen bieden. Daarnaast is de dienstverlening door derden uitgebreid en kunnen we nu grote aantallen deelnemers tegelijk te bedienen bij online bijeenkomsten. Hierdoor kunnen we onze ambitie waarmaken om een landelijke bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de jeugdhulp.

Veel behandelaren bij Accare willen ook graag hun talent als docent ontwikkelen. Daarom hebben we de poule van docenten flink uitgebreid met professionals die (hun) kennis graag willen delen, zowel intern als extern. Er is veel tijd besteed aan het ontwikkelen van nieuwe e-learning's, zoals die voor de PARAD, een interview voor eetproblemen (zie pagina 14). De behandeltraining ARID die daarbij hoort is ook bijna klaar. Hiermee hebben we een mooi scholingsaanbod voor professionals binnen en buiten Accare die te maken hebben met deze eetstoornis.

Teksten over Opleidingen Herwin Tros & Marike Serra

Gevoeligheid voor straf bij anorexia

Strafgevoeligheid betekent dat je negatiever reageert op kritiek en straf. Mogelijk slaat de behandeling van jongeren met anorexia die strafgevoeliger zijn minder goed aan. Dat onderzoeken we bij jongeren die bij Accare in behandeling waren.

Strafgevoeligheid betekent dat je negatiever reageert op straf en negatieve feedback, je let meer op signalen van straf en doet je best om deze te vermijden. We denken dat mensen met een hoge strafgevoeligheid meer moeite hebben met verandering en daarom misschien minder gemotiveerd zijn voor behandeling. Ook zou het lastiger kunnen zijn om te leren uit ervaring, omdat vooral negatieve ervaringen worden opgevangen en positieve ervaringen veel minder aandacht krijgen.

• of een hogere strafgevoeligheid aan het begin van de behandeling een voorwaarde is voor minder verbetering na behandeling?
• of een vermindering van eetstoornissymptomen na behandeling ook hand in hand gaat met een vermindering van strafgevoeligheid?

Aan het onderzoek deden 69 jongeren met anorexia mee. Deze jongeren rapporteerden hun strafgevoeligheid en de ernst van hun eetstoornis aan

We vonden dat:
• een hogere strafgevoeligheid aan het begin van de behandeling nderdaad samenhang met minder verbetering in de eetstoornis gedurende het jaar, en dat
• een verbetering van de eetstoornis hand in hand ging met een vermindering van de strafgevoeligheid van de jongeren.

Dit onderzoek laat zien dat strafgevoeligheid nderdaad een rol kan spelen bij de hardnekkigheid van anorexia nervosa. Daarom gaan we de bestaande behandelingen

Tekst: Nienke Jonker

Onderzoekers:
Nienke Jonker, Klaske Glashouwer

Tekst: Rozemarijn Vos

Onderzoekers:
Rozemarijn Vos, Klaske Glashouwer, Evelien Doornbos

99gram werkt!

Het online behandelprogramma voor jongeren met eetproblematiek op 99gram.nl werkt. Dat blijkt uit recent afgerond onderzoek bij Accare: jongeren rapporteren na afloop van de behandeling significant minder eetstoornissymptomen, zoals lijnverdrag en piekeren over eten en gewicht.

Voor het onderzoek hebben 87 jongeren die online behandeling volgden in de periode 2016-2023 voor het starten van het programma en na afloop een vragenlijst ingevuld. Deze jongeren hadden minder eetstoornissymptomen, maar gaven ook aan dat ze zich na de behandeling meer konden voelen meer hun lichaam. Ze waren minder somber, voelden zich beter en gaven te aan dat het beter met ze ging.

Jongeren hadden minder eetstoornis klachten, maar voelden zich ook minder somber en meer tevreden over hun lichaam. De resultaten zijn belangrijk, omdat het onderzoek laat zien dat online behandeling een waardevolle toevoeging kan zijn voor jongeren met eetproblemen. Zeker voor jongeren die anders geen hulp of pas laat hulp zoeken, kan de online behandeling laagdrempeliger zijn. Ook deze jongeren krijgen zo passende behandeling.

Ook voor financiers is dit belangrijke informatie; de online behandeling is gemiddeld genomen ruim drie keer goedkoper dan een vergelijkbaar fysiek behandeltraject. Toch wordt slechts een klein deel van de kosten van een online behandeling gedekt door een jaarlijkse subsidie voor 99gram.

99gram.nl is een website die zich richt op jongeren tot 23 jaar die veel bezig zijn met eten, hun lichaam

Tekst: Lidewij Wolters

Onderzoekers:
Lidewij Wolters, Rianne Hornstra, Maaïke Nauta,

Samen met: Karakter

Alle hens aan dek

HANDS-ON

Jongeren, ouders, therapeuten en (als nodig) school bundelen hun krachten in een korte, intensieve behandeling voor angst of dwang. Onderzoekers van het CSC volgen de behandelingen op de voet om te zien of en wat er precies werkt.

Veel kinderen met een angst- of dwangstoornis hebben last bij cognitieve gedragstherapie. Die behandeling wordt meestal wettelijk gegeven door een behandelaar op de polikliniek. Helaas wordt er niet voor iedereen goed genoeg. Maar we in zulke gevallen het beste kunnen doen. Daar is nog niet veel over bekend. Voorafschot zijn korte, intensieve exposure behandelingen in opkomst. Dat een behandeling waarbij je intensief en heel kort in de omgeving van - in dit geval - het kind oefent met exposure.

Centraal in de behandeling staan:
• Begeleide exposure thuis of op school. Dus intensief oefenen met moeilijke situaties

Overige teksten & eindredactie: Marike Serra en Lieke Bruinsma april 2023

Meer lezen? Of vragen over dit verslag?

Ga naar onze website www.accare.nl of neem contact op met Marike Serra via m.serra@accare.nl

